

Ўзбекистон адабиёти ва санъати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ

КЕЛАЖАК БУГУНДАН БОШЛАНАДИ

Ун тўқизинчи деяни

Халқимиз истиқлол шарофати билан ўзининг буюк келажагини барпо этмоқда. Ўтган қиска даврда ҳам маънавий, ҳам иқтисодий жихатдан асрларга тенг ишлар амалга оширилди. Бунёдкорлик соҳасидаги ўзгаришларнинг ўзи бир дунё. Юртимиз яшармоқда, у билан бирга халқимизнинг янги авлоди камолга етмоқда. Бу авлодининг қалбида ўзгача бир ватанпаварлик руҳи шакланмоқда.

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Пиримкул Қодировнинг шу мавзудаги "Буюк ўзгаришлар албатта буюк натижалар беради" сарлавҳаси остида газетамизнинг 23 апрел сонида эълон қилинган сұхбати кўпчилки ижодкорлар, олими зиёдларда кизикин ўйғотди. Бугунга сұхбатдошимиз — таникли олим, геология-минералогия фанлари доктори, академик, давлат мукофоти соҳиби Тўрбек Долимовуст зоди иштирокининг мамлакатномидаги келажаги буюк давлат барпо этиш борасидаги фикрларини давом эттиради.

→ 2

ЖАҲОН САНЪАТИ ДУРДОНАЛАРИ ТОШКЕНТДА

Пойтахтимизнинг Алишер Навои номидаги Давлат академик ва Кatta театрида Ўзбекистон Бадији Академияси ва ИҶАСКОСОНИНГ Ўзбекистондаги ваколатхонаси ҳамкорлигига "Жаҳон санъати дурдоналари Тошкентда", деб номланган бадијий кўргазма намойиш этиди. Дунёнинг энг машҳур музейлари хисобланган Лувр, Эрмитаж, Уффици, Третьяков галереяси ва Рус музейи, Метрополитен ҳамда Берлин, Вашингтон, Лондон, Мадрид шахарларидаги санъат музейлари, шунингдек Ўзбекистондаги музейлар коллекциясидан олинган санъат асрлари шахримиз ландшафтининг ўзига хос таркибий қисмига айланни, санъат дурдоналари билан ўзиндан танишишга имкон яратди.

Ҳамшаҳарларимиз ҳар куни

Сарвара

юзга мумтоз рангтасвир асар билан яқиндан танишиб. Шарқ ва Фарб Ўйғониши даврлари ҳамда замонавии санъат намояндalar полотноларида тасвирланган гўзаликни бахраманд бўйдилар. Намойиш этилаётган асрлар ўзига хос тарихга эга санъат дурдоналаридир. Улар орасида, айниска, Вашингтонда скландаётган буюк мусаввир Камолиддин Бехзоддин "Рассом портрети" асари томошабинларни ҳайратга солди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Куюнчак газетхон мактуби

Газета дўконини қидирдик

Яқинда азим пойтахтимиз Тошкентда бўйлай, шахар қиёфасини тубдан ўзгариб, яшариб-яшнаф кетганини кўриб, бир олам севинч ва таассуротлар билан қайтишади.

Чиндан ҳайм, бундан ўн-йун беш йил бурун — талабалик ийларимизда бис ўзбек таъмин олган масканлар, кўчалар, хиёбонлар таниб бўлмас даражада ўзгариб кетибди: кенг, равон йўллаклар, ямъашил майсаларга бурканган, очик, баҳаво хиёбонларни киши баҳри-дилини очади, кайфиятни кўтариади.

Биз сайришимиз эрталаб Мустақиллик майдонидан Амир Темур хиёбонига бўлган кўна ва хиёбонлар чегти бирорта ҳам газета дўкони ўйнек. Биз каби пойтахтимиз марказини сайр қилиб юрган юртдошлардан: «Шу атрофда квадра газетада журнallар дўкони бор?» деб сўраганимизда, улар ҳам билмасликлари айтиб, елка қисиб қўйиши.

Менингча, пойтахтимизнинг гўзал ва тароватли хиёбонларни, муҳташам майдонларни томошага килиб юргонда бир зум ўйлакларни чегтидаги кулаёт ўриндиклардан бирига ўтириб, янги газета, журнallни варлашса кишига бошқача — ҳам жисмоний, ҳам маънавий озиқ беради. Шунинг учун ҳамиши гавжум бўладиган, юртимизнинг барча вилоятларидан юртдошларимиз келиб-кетадиган бундай кутугу зиёратро ва сайдох майдонларда бир-икки матбуот дўкони бўлса, нур устига нур бўларди, деган истакдамиш.

А.ОТАЕВ,
ўқитувчи

Навоий.

Езувчилар уюшмасининг Дурмондаги иход ўзи

ИЖОД БОФИ ГУЛЛАБ- ЯШНАЙВЕРАДИ

Сўз санъатида боф, бўстон, гулшан иборалари адабиёт тимсолини ифодалаган. Инсоннинг авлод-аждодлари силсиласи шажара, деб аталган.

"Шажара" сўзи дарахт маъносини билдиради. Ҳар бир оила бир дарахт бўлса, Ватан боф бўлади, бўстон бўлади. Дарахтларнинг гуллаб-яшнаши, илдизи бакувватлиги, сершоҳ, сермевалиги болгинга кўрку тароватини, улуғворлигини намоён этади.

Дўрмой бодига аргувону қарагайлар бокуб, адабиётимиз шажараси ҳақида ўйладим. Бу боди иход этади, адабий мөрс қолдирган, адабиётимиз эртасини ўйлаб шогирдлар етишитирган устоз адабларни эсладим. Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақидаги шеъри ёдимга тушади. Ушбу шеърда она дидёмиз маддийтига ўзаслариди. Сальвадор Далининг "Тордерор галлюцинацияси"даги абстракт манзара томошабинларни ўлтантис, Леонардо да Винчичининг "Мадонна гўдак билан" номли асари муҳлислар қалбида ажаб меҳр ўйғотди.

Ҳамид Олимхоннинг Ватан гўзалигига ва ҳаёт нашидаси ҳақид

Хол Мұхаммад ҲАСАН

Эл-улусинг ила юртингни обод қил

Эл бирла бўл

Элдан обору тила, эл кўнглини шод қил,
Эл-улусинг ила юртингни обод қил.

Элдин айру — ҳечсан, ҳар оғатта дучсан,
Сохта шонга ўсан — рўзгоринг горат қил.

Эл сирини сотма, таъна тошин отма,
Маломатта ботма, қусрига тоқат қил.

Эл дуоси — кўллар, қўлласа оқ ўйлар,
Сен-да дилинг тўллар, элни зиёрат қил.

Эл хўб олийхиммат, қадри хубдир қиммат,
Эл деб Ҳол Мұхаммад, тоат-ибодат қил.

Гулдаста

Гулзоринг сайр эттаги чиқиб гул юзли жонон,
Онгигига туттали узли бир шода Райхон.
Арзин айта олмай Атиргул дарсан вайрон,
Боғугли ҳам бош этиб багрига тўлдириди қон,
Номозшомтул анграйиб оламга бокди ҳайрон.

Рашк ўтида ўрганиб, тўлғонур Тоғоласи,
Кўз ёниш кўтаролмай қирмизи шўёласси,
Чирмашиб кўкка етимиш Чирмовукинг ноласи,
Гулисафар сарғайиб пойнга тўкли ҳазон,
Гултоғижӯроуз тожи ер билан буди яксон.

Биллурбадан Ниуфар гулҳовузин этиди тарк,
Сунбулининг сочларига Нарғиз ўзин этиди гарк,
Нозбўй сочиб очилмиш Гулибеор уриб барк,
Жамбилинг жим Ҳолига жилмаар Гулисандон.
Барчасининг атридан анкйиди битта армон:

«Судувийнгит кўксини безагай Садарайхон,
Боғонқиз бермай имкон бизни йиллатди ёмон».

Боги Эрам балладаси

Олти ёнда кўзмэн очилган менинг,
Олтига киргандим «нари урган» да.
Еттига етмаси чин ошиқ эдим,
Сойда чўмилганди — сизни кўрганда.
Ўйнадарнинг олма отиб баҳсма-баҳс:
Қизларсулув, Қизларбаланд, Қизларбас.

риб ташлайсиз, қалам ҳақи олдим.
— У бир даста пулини “шап” этказиб ташхатга ташлайди.

Малика бир пулга, бир Фаррухга қараб кулиб юборди.

— Об-бо, сиз-ей, дағдагантиз бир милион олган одамнинг ўшайди.

— Ундей деманг, оппоқ қиз! Бир милион олмаган бўлсам-да, қарздан кутуламан. Кейин бу нун менинг ўз дунёмда яшашин учун бир ҳафта имон беради! Бутун бошли бир ҳафта, билдингизми?

— Билдим, билдим, — дели Малика сал оғрингандай, — ахир, бирор марта қарзни кистаганинг ўй-ку!

— Кўнглинига оғир олманд, шунчакни айтдим-кўйдим-да... Сиз қаро берувчарнинг ёнг яхиси, энг олижонбизи.

— Кўйсангизчи!.. Сизга шундек бериб юборсан ҳам, ҳақим кетмайди. Кетман, сиз билан бирор қўнглинига оғир олманд. Бутун кўзларининг негадир гамғин кўридан, нима бўлди?

— Хеч нима, кейнинг ҳафтада кўптиб ишлайди. Чарчадим шекилли.

— Алдамант.

Жўра ФОЗИЛ

— Тўғрисиям шу. Қўзимда, узимдаям ҳеч қанақа ғам ўй! Янги романни тугаллашади, жуда хурсандмади!

Жувон Фаррухга бошдан-оёқ синочни назар ташлали-да, жилмайди:

— Гапларнинг рост бўлса, юринг, ташқариди бирор юртарилик!

Улар тол тагидаги ўринидан ташлайди:

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

Дўконка бекаси, ўтиг ёшлардаги ҳушумомати жувон кўнглинига ташлайди:

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

— Нега кўримай қўлдингиз, домла? Мен ҳатто ўзинизни очиб бўлсанази билан ўйлайди.

Шу тарика дўстлашиб қолдилар. Елгиз ўзи яшайдиган Малика ҳақиқатан ҳам кўп китоб ўқир экан. У саволларни билан Фаррухни ҳол-жонига кўймаси. Бутун сұхбатта тортиши ҳам бежис эмас. Малика унинг кўнглини сизгандай сўз бошлиди.

— Кейнинг китобингизни ҳам ўқиб чиқдим. Сизга бир саволим бол: нега-нега нуқсати олдамнинг ўшайди.

— Унда олмадиган тирина, учб кетдингиз. Ҳамманизни ёмон кўраман, ёмон...

Исминизга ким қўйса қўйсан ҳавас:

Қизларсулув, Қизларбаланд, Қизларбас.

Йўқ, мен сизни буткул унготладим,
Тушларимга кириб турсаси бот-бот.
Олмалар оттигиниз, мен тутолмадим,
Кечикдим ўн ийчла, балки, умрబод.
Иўларимиз, энди, сира кесинмас,
Қизларсулув, Қизларбаланд, Қизлар..., бас.

Шувиллак

Шувиллагим шувиллар,
Овози гув-гувиллар.
Товушидан олар тин
Олис-яқин оувиллар.

Тинглар дара, унтири-гор,
Тоғ тўшида тўнгат қор,
Жунбушлаги ҳар жондор,
Жўр бўлишар увиллаб.

Зовлардан садо қайтар,
Қосага қўшиқ айтар,
Чалсам қайта ва қайта
Ичим бўшар увиллаб.

Шувиллагим шувиллар,
Зомбирлар зув-зувиллар.
Сақлаётмай сирларин
Гуллаб қўяди гуллар.

Тошдан тошга сачрар сув,
Арча бургин тўқар дув,
Бўй тарқатиб чарчар, ҳув
Шамол — кенжа довулга...

Оқтова бир оқиз,
Чиқар оғизда сакқиз,
Үн етти ё ўн саккиз...
Бир-бир босиб ҳимиллар.

Келар кўлида кўза
Булоқ томон ё биза...
Бирор қолса-я сезиб,
Юратим шув-шувиллар.

Тезгина тушар оқшом,
Ўтовни кучар оқ шом.
Бизни ерда этиб ром
Осмонда ой имиллар.

Бирдан бурилар ўйлак,
Тўлғанар оҳ, оқбилилак...
(Кимга керак, шувиллак...
Жисми жоним жимиллар).

Шувиллагим ўйқотдим,
Синдирил, сойга отдим,
Қотдим, ёмон совқотдим,
Бошим ҳам тув-тувиллар.

Шувиллагим, шувилл...

ларим ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух ўсида ўрнидан кўзгалди.
Уни ортидан кузатиб қолган Малика-нинг кўзлари жиққа ўш эди.

Кўз сўнгиз халлар огушида ўтили
Фаррух улкан тут дарахти та-
гидаги чорпояда ётганича месон-
нинг тубиси осмонига тикилар,
Малика берган саволлар миёсида
тимнай ҳарх урадри. “Хўш, мен
ҳақиқатан ҳам бахтиманни ёки
бахт ҳақидаги фалсафам курку
хом-хамли! Мендек ёлсиб олам бахт-
ли булиши мумкини?”

Оқшом туша бошлаган, лекин
хали унчалик қорони эмасди.

Худди ша аснода дарвоно-
за гичирлаб оқчилию останона тутунча кўтар-
ган Малика кўринди. У сарни атласа кўйлақда, қимизи
дуррачани дол тангиган, уялган-
номо нимтабассум қилиб турар-
ди.

Фаррух ўридан сакраб турли, юра-
тига чорпояди кетди.

— Келинг, Маликахон!

Жувон чорпоя томон қадам таш-
ларкан:

— Сомса пиширудим. Шуни сиз-
га илинидам... — деда кўйладигани йи-
гитта узатди.

Фаррух ашёндан сакраб турли, юра-
тига чорпояди кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт ҳақида тасавурулари
бири-биринига ўхшамайди. Янган-
гиза келсан, унинг тасавуру молдий-

ларидан ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух кузатиб қолган Малика-нинг кўзлари жиққа ўш эди.

“Орезли дунё” тўпламига шоир-
нинг кейнинг ўйларда ёзган ўтили.

— Фаррух ака, — деди Малика
тотлидаги бирор юртаги.

Фаррух кузатида синнига бахт-
линига кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт ҳақида тасавурулари
бири-биринига ўхшамайди. Янган-
гиза келсан, унинг тасавуру молдий-

ларидан ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух кузатида синнига бахт-
линига кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт ҳақида тасавурулари
бири-биринига ўхшамайди. Янган-
гиза келсан, унинг тасавуру молдий-

ларидан ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух кузатида синнига бахт-
линига кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт ҳақида тасавурулари
бири-биринига ўхшамайди. Янган-
гиза келсан, унинг тасавуру молдий-

ларидан ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух кузатида синнига бахт-
линига кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт ҳақида тасавурулари
бири-биринига ўхшамайди. Янган-
гиза келсан, унинг тасавуру молдий-

ларидан ҳам! Менинг бахтим ҳам,
Бахтисизларим ҳам шундайдар!

Фаррух кузатида синнига бахт-
линига кетди.

— Нега кеттани ҳамон менга қорону.
Унин бахт ҳақидаги ўз тасавуру бор-
ди. Очигини айттанди, дунёда қанча
олам бўлса, бахт

Кечагидай ёдимда, Ёдгор Саъдиев таваллудининг олтмиши ишллигига багишланган ижодий кечака анъанавий андо-залардан айрича ташкил этилганди. Саҳнада актёр учун алоҳида курси ҳам ҳозирланмаган, у кечанинг бошловчиси вазифасини ҳам ўзи бажарганди. Қўлига тор олиб «Яла»га жўровоз бўлган, доира чалиб ҳамнавозлик қўлганди. Ас-кия пайровини-ку, қўяверинг. Мен ўшанда самимиятга бой бу кечанинг муваффақияти ҳақида ўйлаб, бунга актёрнинг саҳнани соғиниб қолганини сабаб деб билгандин.

Бахтидан сармасст актёрнинг устозлари билан боғлиқ теша тегмаган ҳангомалири ишгилганилар учун янгилик бўлганди. Мана ўшалардан бири: «Ялтада юркимиз. Портда «Нахимов» теплоходи турган экан. Теплоходидаги якинлашишимиз билан Наби ака: «Мен неча марта айтишим керак «Нахимов» эмас, «Рахимов» деб колдилар. Кўзимиз теплоходдаги ёзувчи тушдом хаммамиз кубордик. Мана шундай топкир устозларимиз бор эди».

Эркада актёр иштирикдаги спектаклар, кинофильмлар ва видеофильмлардан парчалар намойиш этилган, «Дилбарим», даги Абдусалом, «Енгилмас» да Шайх Жавфар, «Минорхўрлик очви» да Тагай, «Армон» да Дада бўари, «Довжено» киностудияси маҳсулоти «Ўн уч терак кўчасида» Олимжон образларининг ҳар бирини томошанинг кизғин кутиб олганди... Айника, ачка хавоий, енгил хэёта мойил Мамунынг (Сайд Аҳмад, «Келинлар кўзгалони») хатти-ҳарракатлари зални жонлантириб юрган, «Шайтанат» видеофильмдан кадрлар намойиш этилганда зал бирдан тин олиб, асарни тўлалигини қайта кўришига тайёрлигини қарсларни орқали намойиш этинди... Ийлар эса зувиллаб ўтиб кетди. Бугун ўзим ҳам ўша оқшомни хотириларимдан излямпам. Шу ўй-хәйллар куршовидаги актёр хузурига бордим.

— Саҳнада турли киёфаларни яратдигиз. Улар орасида кучиллари ҳам, уддабуронлари ҳам, мушоҳадалио ҳавойилари ҳам бор. Ҳаётда эса сизни кучни одам, деб таътифлашади...

— Ўзимнинг кучисиз томонларимни мимадилгини яхши биламан, лекин уларни хотириларга кўрсатмайман.

— Ҳаёт мурakkab, тақдир эса инсонни турли куйга солади. Мана шундай пайтларда кўнглингизни кимгандир ёргингиз келадими?

— Бунинг учун оилас, Фарзандларим, ақам бор. Факат унгарагина очилининг мумкин. Шунда ҳам ичимда саклай олмаган нарсаларимнинг айтаман. Ҳатто якинларим ҳам сезишими истамайдиган кемтик томонларим бор. Мана-ман деган одам ҳам борган сари кўнгли бўшашиб боравераркан. Баъзан ўқириб йиглагим келади. Лекин ўзимни босаман. Энг кучисиз томоним — кечиримлигим. Кек сақломайман.

— Тушунилга ҳолатидан қандай чиқиб кетасиз?

— Тушунилга тез тушиб, ундан тез каман. Бунинг учун Оллоҳдан нахот сўрайман.

— Ўз даврида тан олинган футболчи ёдингиз. Бирдан санъатга юз буришингизга нима сабаб будди?

— Кон тортди. Отам актёр эди, акам эъзоли актёр. Колаверса, спортдан бутунлай кетиб қолмадим. Баъзан басъан кўнглим тусагандай ўйнаб турман. Лекин катта спортдан кетганинга ачинмайман.

— Танлаган касбингиз дунёкара-шингизга таъсир кўрсатдими?

— Албатта. Агар мұхандис ёхуд шифор булганинда балки характеристерим бутунлай бошқача бўлармиди. Бизнинг касбда ҳалол, тўғри олдамлар ишланишни кўнглини кечирмайди, ўзидан итиқтиб ташлаиди. Ҳаётда баъзан одамлар бир-бира қараб: «артистик кимлар» дейишиш, менга жаҳорат бўйиб тулоиди. Балки артистлар орасида ушбу тоғидагилар ҳам бордир. Бироқ улар саҳнада артистлик қила олмайди. Ўзим эса ҳаётда ҳеч роҳ ўйнайман.

— Одамлар ётишиборда бўлиш осонми?

— Қийин-ку, лекин фаҳрли. Энг муҳими, ётишиборни саклаб қолиш.

— Саҳна хокими актёр дейилади, бирор у асосан режиссёра тобе.

— Актёр ва режиссёри бир-биридан

Атрофдагилар бундан фойдаланимадими?

— Фойдаланадигилар ҳам бордир. Энг ёмони, кечирвэрсангиз бошқача тушунишади. Шу ўринда, у қадар тўғри келмаса ҳам, бир мақолни айтгим келади. «Камбагалини сийласан» — чориги илиа тўрга чикади». Тўғри, мен ҳам бой эмасман. Бу мақолни айтгим келади. «Камбагалини сийласан» — чориги илиа тўрга чикади».

— Мана шундай кимсаларга қараб даҳшатга тушаман. Мана начора, беш кўб баробар эмас. Ҳаёт ҳам, инсонлар ҳам мурракбад. Бир ойникин ўз ўлонвинга тушдиришини истайсан. Лекин буни иложи ўй. Чунки у бошка феълатор билан яратилган. Унинг ўз ўхакатлari бор.

— Тушунилга ҳолатидан қандай чиқиб кетасиз?

— Тушунилга тез тушиб, ундан тез каман. Бунинг учун Оллоҳдан нахот сўрайман.

— Ўз даврида тан олинган футболчи ёдингиз. Бирдан санъатга юз буришингизга нима сабаб будди?

— Кон тортди. Отам актёр эди, акам эъзоли актёр. Колаверса, спортдан бутунлай кетиб қолмадим. Баъзан басъан кўнглим тусагандай ўйнаб турман. Лекин катта спортдан кетганинга ачинмайман.

— Танлаган касбингиз дунёкара-шингизга таъсир кўрсатдими?

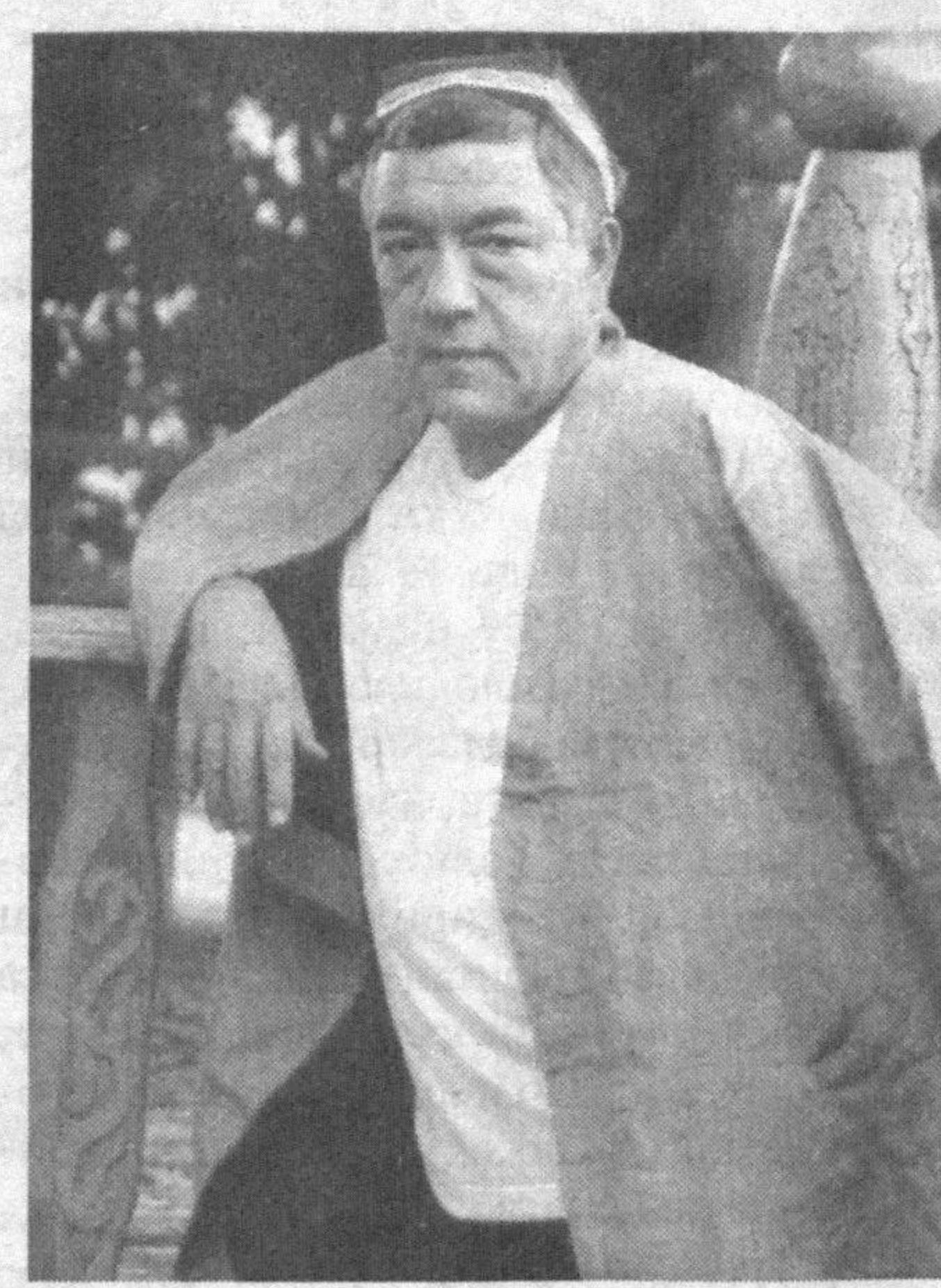
— Албатта. Агар мұхандис ёхуд шифор булганинда балки характеристерим бутунлай бошқача бўлармиди. Бизнинг касбда ҳалол, тўғри олдамлар ишланишни кўнглини кечирмайди, ўзидан итиқтиб ташлаиди. Ҳаётда баъзан одамлар бир-бира қараб: «артистик кимлар» дейишиш, менга жаҳорат бўйиб тулоиди. Балки артистлар орасида ушбу тоғидагилар ҳам бордир. Бироқ улар саҳнада артистлик қила олмайди. Ўзим эса ҳаётда ҳеч роҳ ўйнайман.

— Одамлар ётишиборда бўлиш осонми?

— Қийин-ку, лекин фаҳрли. Энг муҳими, ётишиборни саклаб қолиш.

— Саҳна хокими актёр дейилади, бирор у асосан режиссёра тобе.

— Актёр ва режиссёри бир-биридан

ИЖРО ВА ТАЛҚИНЛАР

акратиши керак эмас. Улар ҳамфирк

ишилди. Сиз миллий театр саҳнасида

режиссурга ҳам кўл урдингиз...

— Тўғри, уча спектакл саҳнапаштири-дим: «Алдагани хотин яхши», «Тунги меҳмон», «Ҳаёт эшик ортида». Ҳали бу-лар билан мактаба олмайман. Режиссу-рада ўрганадиган нарсам кўп.

— Оғиши, Миллий театр актёри си-фатида кўп йиллардан бери ушбу саҳнада бирор орол ижро этмайтаг-нингизга сири бир мутахассис си-фа-тида менин кизиктириади.

— Кон тортди. Отам актёр эди, акам эъзоли актёр. Колаверса, спортдан бутунлай кетиб қолмадим. Баъзан басъан кўнглим тусагандай ўйнаб турман. Лекин катта спортдан кетганинга ачинмайман.

— Танлаган касбингиз дунёкара-шингизга таъсир кўрсатдими?

— Албатта. Агар мұхандис ёхуд шифор булганинда балки характеристерим бутунлай бошқача бўлармиди. Бизнинг касбда ҳалол, тўғри олдамлар ишланишни кўнглини кечирмайди, ўзидан итиқтиб ташлаиди. Ҳаётда баъзан одамлар бир-бира қараб: «артистик кимлар» дейишиш, менга жаҳорат бўйиб тулоиди. Балки артистлар орасида ушбу тоғидагилар ҳам бордир. Бироқ улар саҳнада артистлик қила олмайди. Ўзим эса ҳаётда ҳеч роҳ ўйнайман.

— Одамлар ётишиборда бўлиш осонми?

— Қийин-ку, лекин фаҳрли. Энг муҳими, ётишиборни саклаб қолиш.

— Саҳна хокими актёр дейилади, бирор у асосан режиссёра тобе.

— Актёр ва режиссёри бир-биридан

— Пиримкул Қодиров романи асосида Баҳодир Йўлдошев саҳнапаштири «Юлдузи тунлар» спектаклидаги Захирiddин Мухаммад Бобур образи. Балки шу образ устидаги ишон охирига етмагани учундир. Тўғри, мен видео-фильм устида иш бошлагандим. Унинг бир неча кўрнишлари суратга олинган ҳам эди. Кейин бавзи сабабларга кўра

— Кейин ачинмадингизми?

— Бунга ачиниш керак эмас, балки бу йўлдаги ишларни давом эттириш лозим. Бобур юрагим тўбада ётиби. Видео-фильм ёмон чикмаган. Ижодкорларни биринчи бўлиб табриклидам. Уни баҳолашга эса ҳақи эмасман.

— Ижодий тадқирингиздаги энг баҳолини олар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Шубу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Ушбу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Шубу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Ушбу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Шубу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Шубу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

— Менимма, актёр учун саҳнада ўзи ўйнаётган образ, ҳаҳрамон хаёти билан яшилини ўзи бир баҳт. Шу мав-нода, баҳтоли онларим кўп бўлган.

— Каҳрамоним Асадбек билан хайрлашган кунимни ҳам баҳти олнорларидан бири, деб биламан. Бу кунни хайр унту- масам керак. Ўшанда кўзимга ёш келди.

— Шубу образингиз ижодий биографиянингизда алоҳида ўрин тутади. У то-мошабинлар томонидан илк кўтиб олнилар...

Экспедициямиз Хайдаркул бўйи табигатни ўрганиш ва уни тасвирга олиш ниятида, одатдагидек, яна йўлнинг танобини горта бошлади. Боззи худудларда туман шу кадар куюк эдики, худди тун чўккандек, қаршиимиздан чиккан мавшиналар пайласланниб ҳаракатланади. Тулки инидан чикмас бу совук хавода чўй бўйлаб тентиганимиз етмагандек, ора-сира тўхтаб, дашт ўсимликларни кўздан кечиришимиз ҳам унгутмаслик. Нега деганда, бу ердаги ўсимликлар бошқа жойда учрамас, бошқа ерлардагиси эса бу ерда унмасди. Биз йўл-йўлакай дашт ўсимликлари оламини ўрганиб, кейин бу жадда бир тўхтамга келиш ниятида эдик. Куюк тумандан Хайдаркул яқинидаги кутилими. Худди қайта тонг отган-дек, теварак бирдан нурафшон тортади, лекин кўл якин бўлгани учун-ченинг совуқлиги янада кучайтанди. Экспедиция ўша куни Хайдаркул бўйида, саксовуллар орасидаги назоратчилар кўнглассин мажон тутади. Тонг саҳарда бебош тўлқинлар шовуридан уйғонамиз. Кўл эрталабдан беко тўлқинларни, мавжланиб турарди.

Карашни, бу манзуда ҳам биринчи душ келганинг кўлбўйи қамшилар бўлди. Биз эса мисли денигиздек адоғи кўринмайдиган бу кўл қирғонғи кифтилек текис, майнин кўмли сохилини кўриш истиагида қадам кўйгандик. Бироқ инсон истаги билан қўйгандик. Бироқ инсон истаги билан эмас, балки ҳамиши ўз ўйриги бўйича иш тутадиган она табит, худди паррандаю даррарданларнинг ризқ-рўзини ўйлагандек, бу кўл қирғонларини ҳам қамшилар билан бекаб ташлабди.

Умуман олганда, саҳро улувор, унинг табигати эса унинг ўзидан-да маҳобатлироқиди. Бу хил турфалик Хайдаркул худуди табигатида ҳам ўз аксини топган. Бу ернинг иккими хийла юшом, ва ўсимлики дунёси ҳамда ҳайвонат олими ҳам шунга ярши. Кексалар айттандек, Кизилкумнинг бу кисмiga баҳор барвактрок келиб, киши эса ётароқ кетади. Саҳро юзини саксовул ва бошқа турдаги ўт-уланлар қоллагани боси ўзинини кумни саҳрова эмас, балки соз тупроқни дашида юргандек ҳис қиласиз. Бизга ҳародаси раҳбари Элибой Пиримов теварагимиздаги саксовуллару ёғимни остигади ўт-уланларни Кизилкумнинг саноқсан бойликаридан бирни дейди.

Саҳрони саксовул ва тяуласиз тасаввур этиб бўйлайди. Лекин бу жониворлар саҳронига барча қисмida ҳам учрайвермайди. Улар орасида бир ва иккни ўркачли тулварни утиратаркини, улар ҳақида қисқача маъмудот бербди ўтишини лозим топамиз. Майдумки, бир ўркачли туялар иссиқда чидамлилини билан, иккни ўркачли туялар эса сохвуда бародилини билан бир-бидан фарқланади. Шунинг учун ҳам ўртимизнинг жанубий минтақаларида, шунингдек, Туркманистон, Тоҳикистон, Афғонистон, Ҳиндистон, Эрон, Туркия ва Африка мамлакатларидан бир ўркачли туяларни, республикамизнинг шимолиги қисмida ҳамда Қозогистон, Қирғизистон, Россиянинг Астракхан вилоятни, қалмоқ чўлларидан Тыва, Олтой ўлкасида, Монголия, Хитойнинг гарбий минтақасида иккни ўркачли туяларни учратиш мумкин.

Бу жониворлар милоддан иккни минг ийл мукаддам қўлга ўтагилган бўлиб, 35-40 йилчага яшайди. Улар ўз вазнининг ярмита тенг, яъни 250-300 килограммгача ўз кўтарила олади. Дарёвое, туял Европада, жумлалан, Испанияда ҳам бор. Уларни VIII асрда маврар Африканан олиб ўтишган. XIX асрда туялар Австралияга ҳам кептирилган. Карак, дашт икими, шўрхок чўлларни туйфали туялар уерда ҳам яшаб кеттади.

Туялар қадимдан юки ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Буюк Илак ўйлида ҳам туялар асосий ўзи ташини вонтаси бўлган. Улар соғига 10-12 километр тезликлида, кунига 35-40 километр масофани босиб ўтади. Республикаимизда түнчлики яхши йўлга кўйилган. Туяларни маконида оларни ўзгашиб кўйиб, кишига сарсанда саҳро топсанда бўлган. Оролларга кўлган сафаримиз давомидан бўнга яна бир карга амин будлик. Кудаги асарият кишилар бунга қаноат қилимай, ундан кўпроқ узуш олиши пайдада бўлишади. Ва шу сабъ-ҳаракат билан саҳро табитни мувознатига жиддий зарар етказади. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси. Ҳатто ўзагитан ўтни ўчириб кетиси.

Хайдаркул ўтагилган яхши ҳайвон ҳисобланган. Қадим ҳам арсларидан Б